

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy: 613. 41

Hely:

Idő: 1952

Személy:

Helyszám:

Szerző: Gaál Erzsébet

Cím: Jászai, meg BUDAPESTET!

Forrás: Budapest gyógyfürdői

Eck J. R.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

1952. 77. 4.

Évszázadok óta gőzötögen a föld mélyéből feltörő gyógyhatású hévizek. E gyógyforrásokat régebben két csoportba osztották. Az egyik az úgynevezett felhővizek, vagyis felső források csoportja, melyeknek forrása a budai József-hegy lábánál van. E források fölé Szokoli Musztafa pasa fürdőépületeket és derviskolostorokat építtetett. Így a mai Császárfürdő helyén is egy magas, köfállal körülkerített nyolcszögletes fürdőépületet építtetett, amely csaknem kétszáz évig állott fenn. Az építető pasa emlékét ma is őrzi a gőzfürdőbe vezető folyosó ajtaja melletti, kőfalba vésett török felírás.

Mikor a törököket kiverték, a kincstár vette birtokba a fürdőt és bérbe adta. Először Ecker János nevű budai polgár volt a bérlő 1702-ig. Ekkor eladták a fürdőt, amely száz éven keresztül folyton gazdát cserélt, míg végül Marczibányi István vette meg. A fürdőt a múlt század harmincas éveiben újjáépítették, kiasinosították, majd később uszodát is építettek melléje, amely a szigeti fedett uszoda építése előtt sok úszóverseny színhelye volt. A mellette lévő Lukács-fürdő 1884-ig a kincstár tulajdona volt, majd magántulajdonba került. Egy időben többnyire vidékiek használták. A Lukács-fürdő az utóbbi évtize-

dek alatt nagy átalakításokon ment keresztül. Gőzfürdővel, uszodával bővítették, iszapfürdőjét téli használatra is alkalmassá tették. A Duna partján hatalmas, kétémeletes palotát építettek, amelyben a fürdővendégek lakást, étkező-, társalgó- és szórakozóhelyet találtak.

Mind a Császárfürdő, mind a Lukács-fürdő felszabadulás előtt a jómódúak, a kiváltságos osztályok egészségét és kényelmét szolgálta. Népi demokráciánk tette lehetővé, hogy e fürdők áldásos hatású gyógyvize ma sokezer dolgozónak adja vissza egészségét, munkaképességét. A fürdők vize és iszapja kiváló gyógyhatású csúszos, reumatikus, köszvényes megbetegedések eseteiben.

A budai gyógyforrások másik csoportja az úgynevezett alhővizek. Az egyik forrás jólé ugyanacsak a már említett Musztafa pasa szép fürdőépületet emeltetett, amelynek nyolc hatalmas oszlopon nyugvó kupolája ma is megvan. Ez a Rudas-fürdő. Régebben Bruckbadnak nevezték, mert a Dunán átvezető hajóhid ide torkollott. E fürdő kiváló gyógyhatású vizét ivókurára is használják. A fürdőt tápláló Iuventus-, Hungária-források lithiumos, brómos rádióaktív vizét kiváló eredménnyel isszák (csak orosz

előírás szerint), reumatikus, köszvényes bántalmak, a máj, a vese megbetegedéseinek bizonyos eseteiben, továbbá érlemezsedés és korai öregedési tünetek esetében is.

A pesti oldalon a városligeti Széchenyi-fürdőt kell megemlíteni. A fürdőt tápláló artézikut 970 méter mélységből hozza fel a 73 Celsius fok hőmérsékletű kénves forróvizet. E kút fúrása tíz évig tartott (1868—1878) és Zsigmondy Vilmos műve. Ennél mélyebb artézikut csak egy van Európában: a sperenbergi, amely 1273 méter mély. Ma a fürdő vízzel futenek is. Ugyancsak Zsigmondy Vilmos fúrta a Margitsziget gyógyfürdő-küljét is, amely 118 méter mély és 43 Celsius fok melegvizet szolgáltat.

A budapesti gyógyfürdők felsorolásából nem maradhat ki népi demokráciánk egyik legnagyobb és nagy népszerűségnek örvendő alkotása, a dagályutcai Szabadság-strand sem. Az elmúlt rendszernek inkább a kiváltságos osztályok kényelmét, szórakozását szolgáló hullámfürdő, pezsgőfürdő építésére volt gondja, mintsem a dolgozók széles rétegeinek üdülését, gyógyulását szolgáló népfürdők létesítése. Nagyjelentőségű, hiányt pótló intézmény e tekintetben a dagályutcai hatalmas

strand-gyógyfürdő. Előnye a zárt melegfürdőkkel szemben, hogy a szabadban van, így a vízben való tartózkodás hosszabb idő múlva sem jár bágyadsággal, rosszulléttel. A fürdő kellemes meleg vizét különösen csúszos, reumatikus fájdalmak esetén használhatjuk jó eredménnyel. Hatalmas befogadóképessége folytán egyszerre több ezer dolgozó számára teszi lehetővé az üdülést, gyógyulást. A budapesti Városi Tanács 1953-ban is új öltözővel és fedett lejáróval bővítte. Mindezt népi demokráciánknak köszönhetjük, amely rövid egy-két év

alatt varázsolta ezt a nagy, fákkal díszített, szépen parkosított óázist, az egykori poros, piszkos, valóságos sivatag helyére.

Gaál Erzsébet

egészségügyi dolgozó